

Startnotitie recreatie Midden-Delfland

2018-29703 / 17Z.003954

1. Aanleiding

Recreatie is één van de dragers van het landschap van Midden-Delfland. Goede recreatiemogelijkheden zorgen ervoor dat meer stedelingen het Midden-Delfland gebied een warm hart toedragen. Dit versterkt het draagvlak voor het behoud en de versterking van het landschap.

Het huidige Toeristisch-recreatief beleidskader Midden-Delfland (november 2012) is toe aan herziening. De opdrachten in het beleidskader zijn afgerond (zie bijlage) en er zijn nieuwe ontwikkelingen. Het Bijzonder Provinciaal Landschap en de verstedelijkingsopgave zorgen voor een nieuwe context.

Het vergroten van de recreatieve mogelijkheden en de bereikbaarheid van Midden-Delfland is één van de opdrachten in het collegewerkprogramma 2018-2022. Het college wil werk maken van de wens van de Provincie Zuid-Holland, de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag en de Landschapstafel Hof van Delfland om de fietsmogelijkheden voor recreanten te verbeteren. Nieuwe ecologische en recreatieve verbindingen moeten de recreanten uit de stad uitnodigen om over aantrekkelijke paden het groen in de omgeving te verkennen. Verder vinden ontwikkelingen plaats in de Maaslandse Poort, wordt gewerkt aan het verbeteren van de waterrecreatie en verbeteren de recreatiemogelijkheden in 't Kraaiennest en op en langs waterverbindingen en wordt ingezet op het verbeteren (de kwaliteit) van hippische voorzieningen. Het cultuurhistorische component krijgt extra aandacht door samen met gemeente Maassluis en Vlaardingen actief een bijdrage te leveren aan de Delflandse Trekvaarten.

Vanwege de op te stellen omgevingsvisie is het ongewenst om nieuwe beleidsspecifieke nota's te ontwikkelen. Deze startnotitie vormt daarom de basis voor de opdrachtverlening voor enkele analyses. Deze geven inzicht in de wijze waarop ondernemers en organisaties het recreatief aanbod beter kunnen afstemmen op de wensen van de stedeling. Als er sprake is van ruimtelijke impact gaan de analyses uiteindelijk onderdeel uitmaken van de omgevingsvisie Midden-Delfland.

2. Beoogd resultaat

Voor de ontwikkeling van de recreatie binnen Cittaslow Midden-Delfland wil de gemeente een perspectief bieden. Met dit perspectief wordt invulling gegeven aan de opdracht in het Bidbook Bijzonder Provinciaal Landschap om de recreatiemogelijkheden voor twee miljoen stedelingen te ontwikkelen. Verbetering van de recreatiemogelijkheden draagt bij aan een goed vestigingsklimaat en een gezonde leefomgeving binnen de Metropoolregio Rotterdam Den Haag. De bijzondere kwaliteit en de economische vitaliteit van het landschap en de dorpen vormen de basis voor nieuwe (ruimtelijke) ontwikkelingen.

3. Nieuw beleid

De landschappelijke kwaliteit staat centraal in het bestaand beleid dat de afgelopen jaren met haar drie opdrachten heeft gediend als kader voor nieuwe plannen en ontwikkelingen:

1. Het geven van sturing aan recreatieve en toeristische initiatieven die binnen de gemeentegrenzen ontplooid worden, ter versterking van de dagrecreatie passend bij de kwaliteiten en identiteit van Midden-Delfland.
2. Een antwoord geven op ontwikkelingen in de regio door middel van een juiste mix van promotie, ruimtelijke ontwikkelingen en het afstemmen van taken en middelen.
3. Bijdragen aan de vitaliteit van Midden-Delfland, zowel op landschappelijk als sociaaleconomisch vlak, door het bieden van kaders en instrumenten waarmee de toeristische sector wordt versterkt.

De oorspronkelijke driedelige opdracht staat nog steeds overeind en komt terug in het nieuwe recreatieve perspectief.

De meeste bezoekers aan Midden-Delfland komen uit het omringende stedelijk gebied. Specifiek richt dit startdocument zich op de recreant. Vanwege de geringe aantallen bezoekers ligt de focus niet op de toerist die eventueel een meerdaags bezoek brengt aan onze regio. Ons omringende gemeenten zoals Delft en Rotterdam zijn wel gericht op deze doelgroep.

Met de provinciale aanwijzing van Midden-Delfland tot Bijzonder Provinciaal Landschap eind 2017 is er sprake van een nieuwe context voor recreatieve ontwikkelingen. De kwaliteit van Midden-Delfland staat daarbij nog steeds voorop. De nadruk ligt nog steeds op beleving van het landschap. De beleefbaarheid verbetert onder meer door in te zetten op gebiedsmarketing en streekproducten, door ruimte te bieden aan, waterrecreatie (o.a. door een impuls in de Maaslandse Poort), de cultuurhistorische beleving en de erfgoedlijnen te versterken, de ontwikkeling van de paardensport te stimuleren, de verblijfsmogelijkheden te vergroten en agrarisch ondernemers te ondersteunen als zij willen diversificeren.

De recreant begeeft zich vrij door het Midden-Delfland gebied zonder zich iets aan te trekken van gemeentegrenzen. Afstemming binnen de Gebiedstafel Central Park en de Coöperatie Coöperatief beheer groengebieden Midden-Delfland (CBG) is daarom van belang. Nieuwe onderlinge samenwerkingsverbanden tussen gebiedspartijen ondersteunen deze ontwikkelingen.

In het nieuwe recreatieve perspectief staan we stil bij de opdrachten uit het beleidskader 2012. We bieden een overzicht van doelstellingen die zijn bereikt. Vanwege de nieuwe context, de fase van doorontwikkeling waarin de gemeente zich bevindt, valt de keuze op het verrichten van een aantal analyses. Deze analyses ondersteunen de recreatieve ontwikkeling in Midden-Delfland in het algemeen. De ruimtelijke consequenties nemen we op in de op te stellen omgevingsvisie.

4. Omgevingsvisie Midden-Delfland

Vanaf 2019 werkt de gemeente Midden-Delfland aan een omgevingsvisie; een strategische visie voor de leefomgeving op de lange termijn. De omgevingsvisie heeft betrekking op alle terreinen van de leefomgeving waaronder ruimte, water milieu, natuur en landschap verkeer en vervoer, infrastructuur en cultureel erfgoed. De omgevingsvisie gaat naar verwachting uit een tweedelen bestaan.

- Deel 1 bevat een globale visie voor het grondgebied van Midden-Delfland Dit algemene deel van de omgevingsvisie geeft een integraal beeld.
- Deel 2 bevat gebiedsuitwerkingen in deelgebieden (polders en dorpen).

Recreatie wordt een onderdeel in de beide delen van de omgevingsvisie op de volgende onderdelen.

- Een ruimtelijke invalshoek waar de ontwikkelingsmogelijkheden voor de recreatie in relatie tot landschap en de agrarische ontwikkelingen in beeld komen;
- Een sociale invalshoek waarin een relatie ligt met de zorg en gezondheid;
- Een economische component waarin zich een structuur ontwikkelt met meer verdienmogelijkheden voor (recreatie)ondernemers;
- Het onderdeel cultuur en erfgoed gaat enerzijds in op storytelling over het gebied, maar ook op de bescherming en de beleving van de historische waarden

5. Analyses

Om zo goed mogelijk te kunnen inspelen op de wensen van de recreant en ook om het recreatief aanbod in heel Midden-Delfland te kunnen versterken wordt eerst basisinformatie verzameld. Deze informatie wordt op een aantal analyses gebaseerd. Gezamenlijk zorgen de analyses voor nieuwe inzichten op het gebied van recreatie. Ontwikkelingen zoals 't Kraaiennest en in de Maaslandse Poort maken geen onderdeel uit van deze startnotitie. Dit zijn specifieke gebieden die sowieso vanuit een aparte projectstructuur worden aangepakt.

De verschillende analyses:

- a. **Marketing en gebiedspromotie** dragen bij aan de bekendheid van het gebied bij de stedeling. Vanuit het innovatienetwerk MIND (Midden-IN-Delfland) verkennen recreatieondernemers (waaronder eigenaren van logiesaccommodaties, horeca en vaarondernemers) samen met groene gebiedsorganisaties en agrariërs de mogelijkheden samen te werken. De waarden van Cittaslow vormen de basis. De rolverdeling is dat de gemeente Midden-Delfland verantwoordelijk is voor de gebiedsmarketing en de ondernemers voor de eigen productmarketing en de promotie van arrangementen. Een plan van aanpak, inclusief een financiële vertaling wordt voor het zomerreces opgeleverd. In die tijd zijn ook de eerste campagnemiddelen beschikbaar. Een ontwikkelteam met ondernemers, organisaties en de gemeente is bezig met de voorbereidingen.
- b. Belevingswerelden in **leefstijlonderzoek** geven inzicht in de achterliggende beweegredenen voor consumptiegedrag: de behoeften en verwachtingen van individuen. Door de belevingswereld van de doelgroep te leren begrijpen, kunnen we hun gedrag ook beter voorspellen en beïnvloeden. Op basis van de belevingswerelden worden verschillende typen mensen onderscheiden met verschillend gedrag. Met deze kennis over de leefstijlen kan bijvoorbeeld de communicatie specifiek op deze doelgroepen afgestemd worden. Aan de hand van een leefstijlonderzoek maken we inzichtelijk wat de recreant wil beleven in het Bijzonder Provinciaal Landschap. Hiervoor wordt een gespecialiseerde organisatie ingehuurd. Recreatieondernemers in het gebied zouden hun aanbod af kunnen stemmen op de wensen van de recreant als zij weten wat hun doelgroep is. Door recreatiegebieden identiteit vanuit gebiedsmarketing te geven ontstaan sterkere recreatieve bestemmingen.
- c. Met **stakeholders- en aanbodanalyses** maakt de gemeente inzichtelijk welke partijen een rol spelen bij de recreatie in Midden-Delfland en hoe zij kunnen samenwerken. Doelstelling is instrumenten aan te bieden die het aanbod versterken.
  - o Een recreatief platform dat de hele branche vertegenwoordigt zorgt voor onderlinge samenwerking bij arrangementen (productmarketing) en draagt bij aan een verbeterd aanbod. Recreatieondernemers pakken dit al op in het kader van gebiedsmarketing.
  - o De Alliantie Vrijtijdseconomie benut de kansen van een gezamenlijke Vrijtijdseconomie (VTE) binnen de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag. De gemeenten Maassluis en Hellevoetsluis zijn gezamenlijk de trekker en zorgen voor een samenwerkingsverband en activiteiten die de regio op de kaart zetten bij de stedeling. De gemeente Midden-Delfland is betrokken. Binnen de gebiedstafel Central Park is Maassluis samen met Midden-Delfland bestuurlijk en ambtelijk trekker van gebiedsmarketing en de Vrijtijdseconomie.
- d. De gemeente Midden-Delfland analyseert de **recreatieve routenetwerken** voor water (Blauwe cirkels) en fietsen (Recreatief fietsnetwerk). In afstemming met de Landschapstafel Hof van Delfland en de Gebiedstafel Central Park stellen we de ontbrekende schakels vast en bepalen we nieuwe verbindingen en routes tussen stad en land. Onderdeel van deze analyse is een onderzoek naar de uitbreiding van het recreatief routenetwerk. Het completeren en onderhouden van de routenetwerken voor fietsers, waterrecreanten, wandelaars, skaters en ruiters is van groot belang. In samenwerking met de regio (MRDH, PZH en Gebiedstafel Central Park) onderzoeken we financieringsmogelijkheden van de ontbrekende schakels. Ook zorgen we ervoor dat samenwerkingsverbanden ontstaan, die themaroutes en arrangementen

ontwikkelen op basis van deze routestructuren. De provincie is bezig met het opzetten met een routebureau dat verantwoordelijk is voor de bekendheid van de netwerken en een eenduidige kwaliteit van de bewegwijzering.

- e. Een notitie waarin wordt geanalyseerd hoe we in afstemming met gebiedspartijen en andere overheden in 2019 en 2020 de **cultuurhistorie** kunnen versterken. Deze notitie stellen we op in samenwerking met de gemeenten Vlaardingen en Maassluis. In het bijzonder betreft het hier het beleefbaar maken van de Delflandse trekvaarten binnen de Culturele Erfgoedlijn trekvaarten. Gelijktijdig vindt een verbetering van de kwaliteit van het Bijzonder provinciaal landschap Midden-Delfland plaats.
- f. In samenspraak met de recreatieondernemers en Cittaslow Nederland onderzoekt de gemeente Midden-Delfland de haalbaarheid van het heffen van **toeristenbelasting**. De opbrengsten hiervan kunnen ingezet worden voor de medefinanciering van de recreatieve doelstellingen, zoals gebiedsmarkting. Of de opbrengsten opwegen tegen de administratieve lasten moet blijken. Met de komst van grote recreatieondernemers zoals van der Valk, is het de moeite waard om te onderzoeken.
- g. De aantrekkelijkheid van Midden-Delfland voor de stedeling staat of valt met een goede **bereikbaarheid** en doorkruisbaarheid van het gebied. Aspecten die daarbij een rol spelen zijn de bereikbaarheid met het openbaar vervoer (de last mile vanuit de steden), voldoende en goed bewegwijzerde parkeerplekken voor de auto's en de beschikbaarheid van fietsverhuur. Tezamen met de recreatieondernemers zetten we op een rijtje welke mogelijkheden er zijn om hieraan invulling te geven.
- h. Te onderzoeken of een **gebruikersgroep** met een brede vertegenwoordiging (waaronder één gezin met kinderen, één senior, een waterrecreant, een natuurliefhebber, een hondenbezitter, een sportfietser) in het leven geroepen kan worden. Deze groep kan een (ongevraagd) advies uitbrengen over nieuwe recreatieve ontwikkelingen en vergunningen zoals watertappunten en nieuwe recreatieve routes en verbindingen. Ook kan deze groep adviseren over oplossingen voor vraagstukken als drukte op fietspaden. Mogelijk kan dit overleg in het verlengde van het bestuurlijk overleg Midden-Delfland met de groene gebiedsorganisaties plaats vinden.

5. Organisatie

- A. De samenwerking en externe organisatie vindt plaats vanuit een tweetal structuren:
  1. Een kleine driehoek die bestaat uit de recreant (vraag en wensen), de ondernemers in de gemeente (initiatieven en aanbod) en de gemeente Midden-Delfland.
  2. Een grote driehoek die bestaat uit de recreant (vraag en wensen), de ondernemers binnen de regio en de overheid (Bijzonder provinciaal Landschap en Alliantie Vrijetijdseconomie).
- B. De tijdelijke interne projectorganisatie bestaat uit:
  - Bestuurlijk opdrachtgever: wethouder Horlings (als portefeuillehouder Recreatie) stemt af met wethouder Smit (portefeuillehouder Omgevingswet, Landelijk gebied/BPL, Gebiedsmarketing)
  - Ambtelijk opdrachtgever: Hans Verlinde
  - Ambtelijk opdrachtnemer: Eugénie Klok
  - Intern projectteam: Marcia Koetsier, Debbie Nuijten en Guido de Bruijn
  - Externe betrokkenen: Recreatieondernemers, groene gebiedsorganisaties, Alliantie Vrijetijds Economie, Gebiedstafel, netwerk van Cittaslow Nederland en de Provincie Zuid-Holland.

6. Doorlooptijd

Dit document staat in het tweede kwartaal van 2019 op de agenda van de gemeenteraad. Uiterlijk het vierde kwartaal 2019 is het resultaat beschikbaar.

7. Financiën

De inzet is de financiering te regelen vanuit de bestaande budgetten.

Bijlage

Opgeleverde recreatieve voorzieningen en samenwerkingsverbanden (2012-2018)

1. Routestructuren

Routestructuren met bewegwijzering voor varen (vaarnetwerk Westland-Midden-Delfland), wandelen (wandeleroutenetwerk Hof van Delfland), skaten (skateroutenetwerk), mountainbiken (Mtb-parcours Broekpolder) en ruiterroutes op het ruiternetwerk Midden-Delfland. Het aantal vaarrecreanten, wandelaars en skaters is toegenomen.

2. Logiesaccommodaties

De logeermogelijkheden zijn uitgebreid. Met het oprichten van een netwerk Delflandelijk logeren is een informele samenwerking ontstaan. Gezamenlijk hebben deze ondernemers ook het platform Delflandelijke uitjes opgericht om gezamenlijk arrangementen aan te bieden.

3. Marketing, promotie en informatie

Poorten (Maaslandse Poort en Poort Op Hodenpijl) en TOP's zijn ontwikkeld. In de Maaslandse Poort zijn de parkeermogelijkheden verbeterd en is een TOP gerealiseerd. Bij de Poort Op Hodenpijl is een bezoekerscentrum ingericht en is de Levende buitenplaats ontwikkeld. Een tweede TOP is gerealiseerd bij de Abtsrechtseweg, in de buurt van golfbaan Delfland. Bij een viertal ondernemers zijn informatiezuilen geplaatst. Ontwikkeling van de website Hof van Delfland was beoogd als een centraal medium voor alle recreatieve activiteiten binnen de landschapstafel.

4. Evenementen

Recreatieve en toeristische evenementen die passen binnen de kaders van de gebiedsvisie worden door de gemeente ondersteund. Een specifieke subsidieverordening is vastgesteld om er voor te zorgen dat groene gebiedsorganisaties minder administratieve rompslomp hebben.

5. Dagrecreatie

De beheergebieden van het voormalige Recreatieschap Midden-Delfland worden intensief gebruikt voor dagrecreatie. De afgelopen jaren hebben in het teken gestaan van de transitie van het Recreatieschap Midden-Delfland naar een nieuwe beheerorganisatie. De gebiedstafel Central Park in oprichting is in de toekomst verantwoordelijk voor ontwikkelingen in de recreatiegebieden. Het fietspad door de Groeneveldsepolder is opgeleverd met behulp van een financiële bijdrage vanuit het project Zwethzone.

6. Samenwerking

De samenwerking tussen de gemeenten binnen de regio op het gebied van Cultuur en erfgoed, stad-land(en water)verbindingen en korte ketens levert nieuwe initiatieven op die de recreatiemogelijkheden versterken. Ondernemers, gebiedsorganisaties en de gemeenten Vlaardingen, Maassluis en Midden-Delfland werken samen.